

Suomi—IMF:n neljännen sopimusartiklan mukainen konsultaatio vuonna 2016

Yhteenveto loppulausunnosta

Suomen talous on nousemassa pitkittyneestä taantumasta, mutta elpyminen on hidasta. Valtuuskunta arvioi Suomen kasvun kiihtyvän 0,9 prosenttiin vuonna 2016 ja 1,1 prosenttiin vuonna 2017, ennen kuin päästään noin 1½ prosenttiin keskipitkällä aikavälillä. Kasvua ylläpitävät lähinnä yksityinen kulutus ja investoinnit, samalla kun kulutusta lyhyellä aikavälillä painaa reaali-palkkojen nousun hidastuminen inflaation kiihtymisen ja kilpailukyky sopimuksen myötä. Ennakoitua hitaamman kasvun riskejä ovat maailmantalouden kasvun heikkeneminen, brexitin jälkeisiin järjestelyihin liittyvä epävarmuus, mahdolliset rahoitusmarkkinahäiriöt pohjoisissa naapurimaissa ja kotimaan julkisen talouden tasapainottamisesta ja työmarkkinauudistuksista johtuvat odotettua suuremmat lyhyen aikavälin kasvuvaikutukset.

Kasvun tukeminen on edelleen Suomen tärkein haaste. Tämä edellyttää perusteellisia rakenteellisia uudistuksia tuottavuuden lisäämiseksi ja työvoiman osallistumisasteen kasvattamiseksi.

Viimeaikainen edistyminen rakenteellisissa uudistuksissa on myönteistä, mutta edellyttää tiivistä seuranta. Kilpailukyky sopimus vähentää suhteellisia työvoimakustannuksia lyhyellä aikavälillä. Se voisi myös joustavoittaa palkkaneuvottelujärjestelmää yritystasolla ja osaltaan auttaa mukauttamaan palkat tuottavuuteen. Tämä ei kuitenkaan ole varmaa, ja hallituksen tulisi seurata tiiviisti sopimuksen täytäntöönpanoa. Työttömyyskorvausten keston rajoittaminen kasvattanee osaltaan työvoiman tarjontaa, ja valtuuskunta kannustaa työmarkkinaosapuolia sopimaan suuremmista viivytyksittä aktivointitoimien lisäämisestä. Lakiesitykset sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisesta ovat tärkeitä edistysaskelia, mutta keskeiseksi uudessa järjestelmässä jää sen kehittäminen edelleen.

Uudistuksia tarvitaan myös muissa tärkeissä kohteissa. Hyödykemarkkinauudistukset – erityisesti vähittäiskaupan alalla ja julkisen päätösvallan alaisilla sektoreilla kuten rautatie- ja postipalveluissa – voisivat lisätä kilpailua ja tuottavuutta ja vaikuttaa laajemminkin talouteen. Luopuminen julkisten tutkimus- ja kehitysmenojen leikkauksista ja entistä vahvempien kannustimien luominen yksityisiin tutkimus- ja kehityshankkeisiin – esimerkiksi hyvin suunniteltujen ja pysyvien verovähennysten kautta – edistäisivät innovaatioita. Aktiivisten työmarkkinaohjelmien vahvistaminen ja lisätoimet kohtuuhintaisten asuntojen lisäämiseksi kaupunkialueilla helpottaisivat työvoiman liikkuvuutta.

Finanssipolitiikassa olisi löydettävä tasapaino pitkän aikavälin kestävyden ja elpymisen turvaamisen välillä. Rakenteellista julkisen talouden sopeuttamista tarvitaan ikääntymiseen liittyvien menopaineiden hillitsemiseksi. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistaminen on ratkaisevan tärkeää myös finanssipolitiikan näkökulmasta. Julkisen talouden sopeuttamisessa tulisi kuitenkin pyrkiä minimoimaan mahdollisia epäsuotuisia kasvuvaikutuksia. Vuosia 2016–2017 koskeva arvioitu julkisen talouden tasapainottamisen höllentäminen on tarkoituksenmukaista, mutta enemmän on tehtävissä talouden tukemiseksi lyhyellä aikavälillä muun muassa aikaistamalla *kasvupaketin* jäljellä olevia menoeriä. Finanssipolitiikasta saataisiin rakenteeltaan myös enemmän kasvua tukevaa allakoimalla voimavarat uudelleen tutkimus- ja kehitysmenoihin, aktiivisiin työmarkkinaohjelmiin ja julkisiin investointeihin huonosti kohdennettujen tulonsiirtojen ja menojen sijasta.

Rahoitussektorin vakautta koskevan arviointiohjelman Financial Sector Assessment Program (FSAP) mukaisessa tarkastelussa todettiin, että Suomen rahoitusjärjestelmä on yleisesti ottaen terveellä pohjalla. Tarkastelussa annettiin myös suosituksia siitä, miten rakenteellisiin haavoittuvuuksiin ja mahdollisiin riskeihin voidaan puuttua. Vaikka pankit toimivat kannattavasti ja ovat hyvin pääomitettuja, Suomen pankkijärjestelmä on suuri, hyvin keskittynyt, kiinteästi sidoksissa muihin Pohjoismaihin ja suhteellisen riippuvainen tukkurahoituksesta. EU-lainsäädännön toimeenpano, osallistuminen pankkiunioniin ja

makrovakausjärjestelmä ovat osoituksia merkittävästä edistymisestä. Valtuuskunta suhtautuu myönteisesti myös suunnitelmiin ottaa käyttöön järjestelmäriskipuskuri ja asuntolainojen riskipainojen alaraja. Lainanottajan ja lainan ominaisuuksiin perustuvia välineitä tulisi niin ikään harkita. Pankkivalvontaa tulisi vahvistaa entisestään muun muassa pankkien sisäisten riskimallien ja likviditeettipositioiden suhteen. Jotta voitaisiin vähentää riskejä, jotka johtuvat alueellisista kytköksistä ja Nordean muuttumisesta tytäryhtiöstä sivukonttoriksi, alueellista yhteistyötä tulisi syventää myös sopimalla selkeästä tietojenvaihdosta ja valvontayhteistyöstä.